

tati, docent privilegia olim regularibus concessa suscipiendi ordines extra tempora, non fuisse revocata per Tridentinum: et consequenter ipsos de facto posse ordinari extra tempora dominicis festisque diebus, non solum virtute privilegiorum, quæ ipsis post concilium Tridentinum denuo ac immediate concessa fuerunt, vel in quibus cum aliis communicant, sed etiam virtute privilegiorum ante dictum concilium emanatorum.

43. *Referuntur privilegia ante concilium Tridentinum concessa regularibus suscipiendi ordines extra tempora.* — Hæc sententia suadet partim enumerando hujusmodi privilegia, per Romanos Pontifices tam ante, quam post concilium Tridentinum regularibus concessa; partim solvendo contraria, quæ adducit Miranda, ubi supra. Imprimis enim Romanus Pontifex, sicut quolibet tempore ordines conferre potest, cap. I. et III. h. t. ita et dispensare, seu per speciale privilegium concedere, ut quis extra tempora a jure statuta possit ab aliquo antistite ad ordines promoveri: atque ita dispensavit, seu concessit Fratribus Minoribus, aliisque regularibus communicationem privilegiorum habentibus; ergo. Minor probatur inductione. Sic enim Eugenius IV. inter alia concessit Ordini sancti Benedicti, ut possint « extra tempora a jure statuta, » a quibusvis catholicis antistitibus, gratiam et communionem sanctæ Sedis catholice habentibus, ordinari. Idemque concessit Alexander VI. ordini sancti Hieronymi, dummodo fiat ordinatio « tribus dominicis sive festis diebus successive; » prout refertur in Compendio privilegiorum Fratrum Minorum. §. *Ordines sacri*, n. 9. et 10. et 11. et amplius declarat Emmanuel Rodericus, cit. tom. III. quæst. 23. art. 4. et 5.

44. *Referuntur privilegia ante concilium Tridentinum concessa regularibus suscipiendi ordines extra tempora.* — Id ipsum liquet ex bulla Pauli III. quæ incipit, *Licet devotum*, durante concilio Tridentino, seu anno 1549 25 kalend. novembr. edita (et refertur tom. I. *Bullarii Romani*, constitut. 48. ejusdem Pontificis), in qua dictus Pontifex præter alias complures gratias, § 19. fratribus Societatis JESU indulgit, ut de licentia superiorum suorum a quocumque catholico antistite, gratiam et communionem Sedis apostolicæ habente, libere ad omnes, etiam sacros, et presbyteratus ordines promoveri valeant. Atque in hoc privilegio communicare cæteros Ordines, privilegiorum communicationem ha-

bentes, vel ex eo constat: tum quia istud nullam clausulam restrictivam, seu dictæ communicationis exclusivam continet; tum quia postmodum beatus Pius V. in bulla, *Ad immarcescibilem*, data post concilium Tridentinum, seu anno 1567, 7 Idus februarii (et refertur tom. II. *Bullarii Romani*, constit. 31 ejusdem) in § 14: expresse omnia privilegia Societati JESU concessa, Congregationi clericorum regularium Theatinorum concessit, confirmavit, et innovavit.

45. *Fratres minores communicant in privilegiis aliorum Ordinum, tum concessis, tum concedendis.* — Porro Ordinem Fratrum Minorum communicare in omnibus privilegiis, immunitatibus, concessionibus, indulgentiis et gratiis, quibuscumque congregationibus, et Ordinibus tum mendicantibus, tum non mendicantibus, quomodolibet concessis, et concedendis, ac suæ professioni regularis observantiae non adversantibus, perinde ac si eis specialiter concessa fuissent, patet ex concessionibus Sixti IV, Alexandri VI, Julii II, et Leonis X, prout videre est in Compendio privilegiorum Fratrum Minorum, §. *Communicatio privilegiorum*. Concordat bulla Clementis VII, quæ incipit: *Dudum fructus uberes*, 1525 emanata (et refertur par totum circa finem citati Compendii privilegiorum, et constitutione 51 Clementis VIII, *Ratio pastoralis* (atque habetur tom. III. *Bullarii Romani*), in qua dictus Pontifex ordini Fratrum Minorum regularis observantiae, « auctoritate Apostolica, et ex certa scientia, » confirmat, et innovat, atque concedit, « omnia privilegia, facultates, gratias et indulta, quæ aliis ordinibus mendicantibus, et non mendicantibus, sub quacumque forma ex expressione verborum per Romanos Pontifices concessa fuerint, illorum omnium tenores, et formas datas, effectus et decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur, et in his inserta essent, præsentibus pro sufficienter expressis habenda in his omnibus, quæ decretis concilii Tridentini non adversantur, » etc. Circa quam posteriorem ejus clausulam, et qualiter impræsentiarum non obstat, præter inferius dicenda videatur Emmanuel Rodericus, tom. I. *Quæst. regular.* qu. 8. art. et 8.

46. *Solvuntur rationes negativæ sententiæ.* — Neque videntur urgere, quæ in oppositum adducit Miranda, num. 40. relatus. Nam incipiendo ab ultimo, citata constitutio Sixti V. *Sanctum et salutare*, postmodum gravis-

simis de causis per Clement. VIII. in sua constitutione 40, quæ incipit: *Romanum* (ac refertur tom. III. *Bullarii*) fuit moderata, et redacta ad terminos juris communis, et concilii Tridentini: unde, si virtute hujus priora privilegia non fuerunt revocata, dicta constitutio Sixtina, quantum ad propositum, debinc non oberit.

47. *Nec memorata privilegia per concilium Tridentinum videntur revocata.* — Deinde nec videtur obstare concilium Tridentinum cit. sess. 23. cap. XXII. *de Regularibus*. Nam abstinendo a Glossatione dicti concilii, et inhærendo præcise verbis ejusdem, ac menti doctorum, quod epilogus ille revocatorius privilegiorum respiciat solummodo ea, quæ de regularibus statuta sunt in eadem sessione vigesima quinta: non vero illa, quæ jam datum antea in prioribus sessionibus salubriter decreta fuerunt: notat Emmanuel Rodericus cit. tom. I. qu. 8. art. VII. et tom. III. q. 23. art. 5; Herincx, loc. cit. n. 90. Idque desumitur tum ex verbis allegati epilogi revocatorii, dum inquit: « Hæc omnia et singula in superioribus decretis contenta, » etc. non autem: « In superioribus sessionibus. » Tum « quia credendum non est, concilium generale, quod alias excogitatum est nullis vigiliis, et inventum, uno verbo subvertere voluisse: » prout in simili casu loquitur Pontifex in c. *Ecclesia vestra*. 57. *de Elect.*

48. *Nec memorata privilegia per concilium Tridentinum videntur revocata.* — Tandem neque videtur obstare idem concilium Tridentinum in sess. 23. cap. VIII. *de Reform.* Ibi enim præcipit quidem, « ut ordinationes sacrorum ordinum statutis a jure temporibus publice celebrentur: » nullam tamen, quantum ad hanc partem, apponit clausulam revocatoriam privilegiorum; prout ipsemet Miranda, cit. quæst. 38. art. 4, ultro fatetur: haut obstante, quod talem clausulam illico subjungat idem concilium quoad alteram illius capituli partem, decernendo videlicet, ne quis ab alieno episcopo promoveri queat, etiam cujusvis rescripti, vel privilegii prætextu, nisi ejus probitas ac mores ordinarii sui testimonio commendentur: quod ipsum sæpius alibi facere solet, quando privilegia revocare intendit. Ergo signum est privilegia illa, virtute quorum olim regulares mendicantes poterant extra tempora ordinari, ibi non esse revocata, arg. cap. I. *de Constitut.* in 6. et quia « Generi per speciem derogatur. » juxta reg. 34. juris in 6. cum similibus.

49. *Idque ostenditur etiam ex mente Summorum Pontificum.* — Hoc ipsum agnovisse videtur Gregorius XIII. in bulla 77. quæ incipit: *Pium et utile* (ac refertur tom. II. *Bullarii Romani*) dum § 1 et 2 taxat quosdam antistites qui noluerunt Societatis alumnos ordinare juxta concessionem Pauli III (de qua superius num. 44), sicque agnovit dictam concessionem per concilium Tridentinum non fuisse revocatam. Concordat declaratio beati Pii V, quæ habetur in sua 41. constitutione, *Etsi mendicantium* (et refertur cit. tom. II. *Bullarii*), ubi respondendo ad septimum gravamen, olim Ordinibus mendicantibus illatum, declarat in hæc verba 7. *Sessione vero* 23. cap. VIII: « neminem nisi a proprio episcopo ordinari posse statuens, in regularibus locum non habere omnino declaramus, ita quod fratres hujusmodi præfatos, etiam sacros ordines a quolibet antistite, gratiam et communionem apostolicæ Sedis habente, ordinarii loci minime requisita licentia, in locis, seu domibus Fratrum hujusmodi, aut alibi recipere possint. » Hactenus beatus Pontifex.

50. *Idque ostenditur etiam ex mente Summorum Pontificum.* — Nec his obstare videtur, quod isthæc bulla beati Pii V postmodum per Gregorium XIII fuerit revocata, et redacta ad terminos juris communis, et concilii Tridentini; ut liquet ex hujus constitutione 9. quæ incipit: *In tanta*, et refertur eodem tom. II. *Bullarii*. Non, inquam, istud, obstare videtur: quia beatus Pius V hanc gratiam non de novo concessit, sed solum declaravit sæpe dictum cap. VIII. sess. 23. in regularibus locum non habere (et consequenter nec horum anteriora privilegia revocare) ponderando verbum illud, « omnino declaramus. » Atqui declaratio legis jam inerat legi, puta concilio Tridentino, a principio juxta Glossam in c. *Sicut nobis*, vers. *Respondemus, de Verb. signif.* atque desumitur ex Auth. *De raptis mulierib.* § fin. collat. 9. ibid: « Tanquam si nostra lex ab initio cum interpretatione tali promulgata fuisset a nobis: » estque de ipsis etiam declarationibus cardinalium jam dictum supra in Proemio. § 8. n. 132.

51. *Affirmativa sententia confirmatur per privilegia post concilium Tridentinum concessa.* — Eadem sententia affirmativa confirmatur per privilegia apostolica, post ipsum concilium Tridentinum regularibus concessa, communicata, confirmata seu innovata. Nam faciendo nunc declarationem beati

Pii V. proxime allegatam, et communicationem privilegiorum Societatis JESU, post absolutum dictum œcumenicum concilium, Congregationi clericorum regularium Thealino-rum expresse concessam, juxta dicta n. 44. Tale privilegium, concilio Tridentino posterius, concessit Gregorius XIII Societati JESU in jam dicta bulla, *Pium et utile*. § 3. Et quamvis idem Pontifex § 4. expresse prohibuerit memoratum privilegium communicare aliis, etiam qui sua privilegia cum ipsa Societate JESU expresse communicant: nihilominus, cum non habeat imperium par in parem c. *Innotuit*. 20. de *Election*. per dictam clausulam ipse non ligavit manus successorum suorum, quin eandem gratiam aliis quibusdam ordinibus concederent, seu communicarent: prout est factum. Sic quippe Clemens VIII, die 23 novembris 1596, concessit Congregationi sancti Joannis Evangelistæ in Portugallia, ut possint ordinari extra tempora, et per quemcumque episcopum, communionem Ecclesiæ catholicæ habentem, tribus dominicis, vel festis diebus continuis, vel interpolatis, etiam non servatis interstitiis. Quod privilegium oculis suis sese vidisse, testatur Portel in *Dubiis regularium*. vers. *Ordo*. n. 4. Atque eandem gratiam ut a quocumque catholico antistite sacros ordines etiam extra tempora a jure statuta, tribus diebus festis suscipere valeant, a Pio IV factam esse Ordini sancti Joannis Hierosolymitani, habetur ex ejusdem bulla 9. quæ incipit, *Circumspecta*. § 62 (ac refertur tom. II. *Bullarii Romani*.), quæ postmodum confirmata fuit per beatum Pium V, Gregorium XIII, Sixtum V, Gregorium XV, et Clementem VIII, prout citatis singulorum Pontificum bullis ostendit Barbosa, part. II. de *Offic. et potest. episc.*, allegat. 4, n. 65. Porro in hisce, et aliis hujusmodi privilegiis, communicare Ordinem Fratrum Minorum, patet ex paulo superius dictis n. 45. (ADNOTATIO XLIV.)

52. *Nomine diei festivi an comprehendatur festum duplex? Refertur, ac probatur sententiæ affirmativa.* — Quæritur VI. Quid intelligatur nomine *diei festivi*, quomodo ordines minores, tum etiam virtute privilegiorum ordines majores conferri possunt? Non pauci doctores asserunt, nomine *diei festivi* non solum comprehendere festum fori, in quo sub præcepto est abstinendum ab operibus servilibus; sed etiam festum chori, quod sub ritu duplici celebratur: ut Emmanuel Rodericus, tom. III, *Quæst. regul.*, q. 23,

art. 5; Barbosa; part. II, de *Offic. et potest. episc.*, allegat. 17, n. 7, citans Suarez, et alios; Engel, h. t., n. 18; ac fusius Gobat, tract. VIII, *Theolog. experiment.*, n. 472, et seqq. allegans plures alios, hancque sententiam appellans tam speculative, quam practice probabilem. Fundamentum præcipuum est: quia in cap. un. de *Reliquiis et venerat. Sanctor.*, in 6, sub nomine *festivitatum* etiam intelliguntur festa duplicia quatuor Evangelistarum, et quatuor Ecclesiæ Doctorum, hæc hæc (demptis festis Apostolorum) non sint festa fori, sed festa chori dumtaxat, duplicia tamen: idem ergo dicendum videtur in proposito; nam verba, si possunt, debent intelligi secundum propriam significationem, ac prout in jure accipiuntur. Verum his non obstantibus,

53. *Vera sententiæ ponitur.* — Resp. I. Per dies festivos quibus vel ex jure communi permittitur ordinum minorum collatio, vel ex speciali concessione pontificia possunt conferri ordines majores, comprehenduntur soli illi dies festi, qui sunt fori, atque a populo de præcepto servantur. Ita Glossa, in c. *Sane*, §. *Ad Sacror.*, h. t., per hujusmodi dies festivos intelligens *dies solemniores*, sive illos (ut nonnulli explicant) qui specificantur, in cap. ult. de *Feriis*; Lugo, lib. I, *Respons. moral.*, dub. 34; Sylvester, §. *Ordo*, 2, q. 6, et communior aliorum: qui tamen addunt sufficere, si in diocesi sit solemnitas diei festi, licet ubique non celebretur; ut inquit Barbosa, in c. *De eo*, n. 5, h. t. Ratio est, quia tum in jure, tum in vulgari locutione, nomine *diei festivi*, intelligitur dies festus, qui sub præcepto a populo servandus est; ut liquet ex can. 1, de *Consec.*, dist. 3, et cap. II et cap. ult. de *Feriis*. Hinc in simili, dum concilium Tridentinum, sess. 24, cap. 1, de *Reform. matrim.*, præcepit, ut denuntiationes publice fiant in Ecclesia tribus continuis diebus festis, antequam matrimonium celebretur, semper intelligitur de tribus diebus festis de præcepto a populo observandis.

54. *Solvuntur contrariæ.* — Nec urget ratio, n. 52, in contrarium allata. Nam in cit. cap. un. de *Reliq. venerat. Sanctor.*, in 6, patet ex toto contextu, ibi nomen *festivarius* accipi in largiori significatione, ac prout sumitur in rubricis *Missalis*, et *Breviarii Romani*, videlicet pro festo duplici, sive dein illud celebretur in foro, sive solum in choro. Secus est in nostro casu: alioquin enim, cum in *Breviario*, et *Missali*, nomine *Festi*, non solum officium

duplex, sed etiam simplex de Sanctis comprehendatur, sequeretur, etiam in festo simplici posse ordines memoratos conferri: quod nemo dicet, haud obstante, quod nonnulli apud Gobat, loc. cit., n. 474, id de festo semiduplici admiserint.

55. *Notabilis declaratio sacræ Congregationis concilii Tridentini quoad hoc.* — Et hactenus dicta amplius probantur, ac pro tollendo omni dubio firmantur ex declaratione sacræ Congregationis concilii Trident. quam Prosper Fagnanus, olim dictæ Congregationis secretarius, et hac ratione memoratæ sacræ Congregationis secreta penitus investigans, fideliusque allegans, in c. *De eo*, n. 42, h. t., refert in hæc verba:

« (Præsupposito, quod minores ordines possunt conferri diebus cominicis, aut alias festis; dubitatur an appellatione *Diei Festi* comprehendatur festum, in quo ab Ecclesia fit officium, an vero deberet esse festum, quod a populo colatur.

» Secundo: Idem est dubium quoad promovendos vigore dispensationum de promovendo extra tempora diebus festis.

» Tertio: An ex consuetudine possit episcopus uno, et eodem die, ad minores ordines aliquos promovere.

» Quarto: An ubi consueverit ordinatus ad quatuor minores ordines die Veneris, in die Sabbati sequentis ad ordinem subdiaconatus promoveri, id sit licitum propter consuetudinem.

» Ad primum sac. Congregatio concilii censuit comprehendere dies festos, qui a populo servantur, toto tit. de *Fer.*, de *Consec.*, dist. 3, cap. I, c. 12, sess. 25, de *Regular.*

» Ad secundum idem respondit.

» Ad tertium, præsupposita consuetudine posse.

» Ad quartum, licere episcopo, si dies Veneris sit dies festus, et si necessitas, aut utilitas Ecclesiæ judicio episcopi id exposcat, juxta decretum concilii, cap. XI, sess. 23, non tamen in publicis ordinationibus, sed privatim, et aliquibus, prædictos minores ordines conferre.) Hæc ibi. » (ADNOTATIO XLV.)

§ III.

DE QUALITATIBUS ORDINANDORUM.

56. *Ordinem recipi valide, et licite, quid? — Quæritur I. Quænam generatim requirantur ex parte ordinandorum? Ubi supponendum*

est, quod dupliciter intelligi possit, quidpiam requiri ex parte ordinandorum; primo, ut sacramentum ordinis valide recipiant: secundo, ut etiam licite. Et quidem valide tunc intelligitur ordo recipi, quando ita recipitur, ut valeat, et subsistat ordo receptus, ac proinde non amplius sit reiterandus. Et hoc fieri potest, etiamsi quis hoc sacramentum recipiat in peccato mortali, atque per ejus receptionem actu peccet, dummodo nihil desit de essentialiter requisitis ad ipsius validitatem. Licite tunc intelligitur recipi ordo, quando non solum valet ordo receptus, sed insuper receptio ipsius fit licito modo, seu absque peccato. His prænotatis

57. *Ut valide recipiatur, quæ sufficiant? Soli masculi sunt capaces sacramenti ordinis.* — Resp. I. Ad validam ordinis receptionem, præter debitam materiam, et formam ac intentionem ministri, et suscipientis, si is sit adultus, requiritur, ac sufficit ex parte ordinandi sexus masculinus, simulque quod sit baptizatus. Ita communis. Nam, quod soli masculi sint capaces sacramenti ordinis, non autem fœminæ, desumitur ex can. *Mulieres*, dist. 32, ac tradit Scotus, in 4, dist. 23, q. 2, ubi hoc refundit in legem divinam, atque ordinationem Christi. Id ipsum patet tum ex perpetua traditione Ecclesiæ; tum ex eo, quia neque B. V. MARIA hanc potestatem ordinis a Christo Filio suo accepit, non obstante, quod fuerit dignior ac excellentior universis Apostolis.

58. *Diaconissæ et presbyteræ, quæ? — Nec obstat can. Diaconissam*, 27, q. 1, ubi dicitur: « Diaconissam non debere ante annos quadraginta ordinari, statuimus: » sicque videtur sequi, quod post tale tempus possit ordinari. Resp. enim cum Glossa, ibid. §. *Ordinari*; et Doctore subtili, cit. dist. 23, q. 2, § *Ad secundum principale*, id esse intelligendum non de vera ordinatione, sed quia super talem fœminam fiebat aliqua benedictio, ex qua consequeretur aliquod officium speciale: ut puta, quia ex ordinatione abbatissæ, vel collegii, tunc competebat ei legere homilias, aut Evangelia in Matutino, quod non licebat aliis: sed ille non erat actus alicujus ordinis. Eodem modo respondet Barbosa, in cit. can. *Diaconissam*, 27, q. 1, n. 3 et seqq.; quamvis addat, quod secundum opinionem Waldensis, de *Sacramentis*, tit. VII, cap. LVIII, n. 7, diaconissæ in præallegato textu, dicuntur uxores viduæ diaconorum, quemadmodum constat, presbyteras dici uxores presbytero-